

WOJEWODA
ZACHODNIOPOMORSKI

Szczecin,

r.

Znak: WZPS-3.431.7.10.2023.ML

Pani Zdzisława Kubiak
Kierownik
Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Malechowie

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 22 pkt 8 i art. 127 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023 r., poz. 901 ze zm.) oraz rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2020 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. z 2020, poz. 2285) inspektorzy Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie Delegatura w Koszalinie przeprowadzili w dniach 5-7 grudnia 2022 r. kontrolę kompleksową w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Malechowie. Kontrolą objęto zagadnienia dotyczące sposobu realizacji zadań określonych w ustawie o pomocy społecznej w okresie od dnia 1 stycznia 2021 r. do dnia kontroli.

W związku z kontrolą, której wyniki opisane zostały w protokole kontroli, podpisanym bez zastrzeżeń w dniu 12 grudnia 2023 r., przedstawiam Pani wystąpienie pokontrolne.

Działalność Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Malechowie oceniono pozytywnie z nieprawidłowościami.¹

Kierownikiem Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Malechowie jest od 14 maja 1990 r. Pani Zdzisława Kubiak.

Gmina Malechowo liczy 5.979 mieszkańców, a liczba rodzin objętych w 2021 r. pomocą Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Malechowie wynosiła 160 (585 osób w rodzinach). W Ośrodku zatrudnionych jest 31 pracowników, w tym (w dniach kontroli) 3 pracowników socjalnych. Ośrodek w dniach kontroli spełniał zatem warunek art. 110 ust. 11 ustawy o pomocy społecznej w kwestii dotyczącej zatrudnienia pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony na 2 tys. mieszkańców.

Kierownik oraz pracownicy socjalni Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Malechowie posiadają odpowiednie kwalifikacje, wymagane przepisami art. 116 ust. 1, art. 156 oraz art. 122 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej. Ponadto w kontrolowanym okresie pracownicy socjalni GOPS podnosili swoje kwalifikacje poprzez uczestnictwo w szkoleniach.

¹ Przyjęto 4-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna z uchybieniami, pozytywna z nieprawidłowościami, negatywna.

Zgodnie z art. 16a ust. 1 ustawy o pomocy społecznej GOPS w Malechowie corocznie przygotowuje Ocenę zasobów pomocy społecznej w oparciu o analizę lokalną sytuacji społecznej i demograficznej gminy. Ostatnią, za rok 2021, sporządzono i przekazano Radzie Gminy Malechowo w dniu 25 kwietnia 2022 r. (Uchwała Nr XL/296/2022 Rady Gminy Malechowo z dnia 28 kwietnia 2022 r. w sprawie przyjęcia „oceny zasobów pomocy społecznej Gminy Malechowo za 2021 r.”).

Zgodnie z art. art. 17 ust. 1 pkt 17 ustawy o pomocy społecznej Ośrodek przekazał w wyznaczonym terminie *Sprawozdanie z realizacji programu „Posiłek w szkole i w domu”* oraz *Sprawozdanie roczne z udzielonych świadczeń pomocy społecznej – pieniężnych, w naturze i usługach MRiPS-03-R*. Ponadto GOPS w Malechowie sporządza corocznie *Sprawozdanie z działalności*. Ostatnie, za rok 2021, przekazano Przewodniczącemu Rady Gminy Malechowo dnia 22 marca 2022 r.

Na podstawie zbadanej w trakcie kontroli dokumentacji ogólnej oraz spraw indywidualnych nie stwierdzono nieprawidłowości co do merytorycznej zasadności przyznawania poszczególnych rodzajów świadczeń pieniężnych (zasiłki stałe, okresowe, celowe, w tym w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu”) i niepieniężnych (posiłki w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu”, usługi opiekuńcze, kierowanie i odpłatność za pobyt w DPS, udzielanie schronienia). Rodziny spełniały kryterium dochodowe uprawniające do korzystania ze świadczeń pomocy społecznej. Podczas kontroli ustalono, że przyjęte wnioski o udzielenie pomocy oznaczone zostały datą wpływu. Zgromadzona w aktach indywidualnych spraw dokumentacja była kompletna, przejrzysta. Terminowo przeprowadzano wywiady środowiskowe, poprawnie ustalano w nich sytuację rodzinną, mieszkaniową, zdrowotną i dochodową świadczeniobiorcy. Akta spraw zawierały również w razie konieczności dokumenty potwierdzające stan zdrowia oraz niepełnosprawność świadczeniobiorcy. Decyzje administracyjne zawierały wszystkie elementy, określone w art. 107 Kpa.

Jedynie w dwóch spośród ośmiu skontrolowanych spraw przyznano i wypłacono świadczenie pieniężne w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu” za miesiąc następujący niż data złożenia wniosku, co jest niezgodne z art. 106 ust. 3 ustawy o pomocy społecznej - *świadczenia pieniężne z pomocy społecznej przyznaje się i wypłaca za okres miesiąca kalendarzowego, począwszy od miesiąca, w którym został złożony wniosek wraz z wymaganą dokumentacją*. Podobna sytuacja wystąpiła w przypadku jednego spośród ośmiu analizowanych zasiłków okresowych.

Do zadań własnych o charakterze obowiązkowym (art. 17 ust. 1 pkt. 12 ustawy o pomocy społecznej) należy prowadzenie i zapewnienie miejsc w mieszkaniach chronionych, a od 1 listopada 2023 r., zgodnie z nowelizacją ustawy o pomocy społecznej - mieszkaniach treningowych lub wspomaganych. Zadanie określone w art. 17 ust. 1 pkt. 12 ustawy o pomocy społecznej nie jest przez Gminę Malechowo realizowane. Każdy organ administracji jest zobowiązany do wykonywania zadań, jakie spoczywają na nim z mocy ustawy.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Malechowie w 2021 roku pracą socjalną objął 223 rodziny (776 osób w rodzinach), w tym 72 rodziny (228 osób) wyłącznie w postaci pracy socjalnej. Rodziny z terenu Gminy Malechowo pozostawały 2021 roku w trudniej sytuacji życiowej i korzystały z pomocy Ośrodka głównie z powodu ubóstwa (119 rodzin), bezrobocia (84 rodziny), długotrwałej lub ciężkiej choroby (62 rodziny) oraz bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego (60 rodzin). Ponadto w 2022 roku Ośrodek Pomocy Społecznej wypłacił jednorazowe świadczenia dla obywateli

Ukrainy na ogólną kwotę 41.400 zł dla 138 osób.

W kontrolowanym okresie, w wyniku pracy socjalnej oraz współpracy z innymi instytucjami osiągnięto szereg efektów w zakresie poprawy funkcjonowania klientów Ośrodka, m.in.: prace społecznie użyteczne oraz aktywizacja zawodowa – łącznie 47 osób, wsparcie w wypełnianiu wniosków o emerytury, renty, świadczenia uzupełniające w ZUS i KRUS uzyskało 26 osób, wsparcie w wypełnianiu wniosków o ustalenie stopnia niepełnosprawności – 31 wniosków, wsparcie w sporządzaniu wniosków o alimenty, rozwody, odwołania od wyroków, ustanowienie opiekuna – 11 wniosków, pomoc w sporządzaniu pism do różnych instytucji – 14 wniosków, praca na rzecz poprawy warunków mieszkaniowych podopiecznych – 9 rodzin, praca w kierunku systematycznego regulowania opłat – 15 rodzin, umawianie i odbywanie wizyt lekarskich wraz z podopiecznym – 22 osoby, wsparcie w zakresie terapii psychiatrycznej lub leczenia uzależnień – 8 osób, pomoc w wypożyczeniu sprzętu rehabilitacyjnego – 26 osób, wsparcie dla obywateli Ukrainy – 60 rodzin (wypełnianie wniosków do ZUS), 70 rodzin (wnioski na jednorazowe świadczenie 300 zł), zorganizowanie opału na zimę – 3 podopiecznych, motywowanie seniorów do uzyskania wsparcia w ramach „Korpusu Wsparcia Seniora” – 50 osób.

Na terenie Gminy Malechowo nie funkcjonują schroniska dla bezdomnych, nie ma również noclegowni, ogrzewalni ani innych placówek dla bezdomnych, dziennego domu pobytu, domu dla matek z dziećmi i kobiet w ciąży. W celu zabezpieczenia schronienia osobom bezdomnym Gmina Malechowo zawiera roczne umowy z ośrodkami wsparcia z terenu innych gmin: Stowarzyszenie Pomoc Nieuleczalnie Chorym i Bezdomnym „Pro Bono” Ośrodek dla Bezdomnych w Linowie, gm. Biały Bór, Stowarzyszenie „Pro Bono” na Rzecz Bezdomnych w Brodźcach, Stowarzyszenie na Rzecz Bezdomnych Dom Modlitwy AGAPE. Na terenie Gminy Malechowo nie odnotowano w kontrolowanym okresie obecności osób bezdomnych w obiektach niemieszkalnych. Natomiast w 2022 r. gmina finansowała pobyt 7 osób bezdomnych w instytucjach zapewniających schronienie, w tym 2 osób w schronisku z usługami opiekuńczymi. GOPS w Malechowie współpracuje w rozwiązywaniu problemu osób bezdomnych, a także zapewnienia opieki osobom starszym, samotnym czy niepełnosprawnym z Policją, sołtysami i rodzinami.

Współpraca z sołtysami istnieje również w procesie typowania osób starszych, samotnych do objęcia tzw. opieką na odległość w formie zapewnienia „opaski bezpieczeństwa” w ramach programu „Korpus wsparcia seniora”.

Gmina Malechowo korzysta z żywności w ramach „Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020”. W kontrolowanym okresie pomocą w postaci artykułów żywnościowych objęto 900 osób na łączną wartość 174.442,10 zł (tonaż 34.555,28 kg).

W okresie objętym kontrolą w GOPS zawarto 17 kontraktów socjalnych - przeanalizowano 5 z nich. Realizowano je zgodnie z założeniami, klienci wywiązują się z zobowiązań kontraktu, jednak nadal pozostają objęci pracą socjalną i pomocą Ośrodka. W aktach opisano szczegółowo sytuację osób i ich rodzin, a także określano cele i założenia kontraktu, ustalano daty oceny realizacji kontraktu, nadzorowano realizację zaplanowanych działań, sporządzano oceny i monitorowano sytuację osób realizujących kontrakt oraz po jego zakończeniu.

Ponadto Ośrodek udziela mieszkańcom Gminy wsparcia specjalistycznego: terapeuta rodziny (w 2021 r. odbyło się 66 godzin spotkań z podopiecznymi), konsultant ds. uzależnień

(w 2021 r. konsultant przeprowadził rozmowy z 80 osobami uzależnionymi i współuzależnionymi), radca prawny (w 2021 r. udzielił porad prawnych w formie sporządzenia pism sądowych i egzekucyjnych dla 73 mieszkańców Gminy Malechowo).

W Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej działa Punkt Informacji dla Osób Niepełnosprawnych. Dyżur pełni codziennie pracownik socjalny od poniedziałku do piątku w godzinach pracy Ośrodka. Ponadto Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje program osłonowy z zakresu pomocy społecznej, skierowany do osób niepełnosprawnych. W 2021 roku do Ośrodka wpłynęło 69 wniosków o pomoc finansową z czego 68 zostało rozpatrzone decyzją pozytywną, a 1 decyzją odmowną. Na program osłonowy w 2021 roku wydatkowano kwotę 7.828,62 zł, która pochodziła ze środków własnych gminy. Gmina Malechowo wspólnie z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Malechowie w 2022 roku realizowała resortowy Program Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej „Opieka wytchnieniowa”.

Stwierdzone uchybienia i nieprawidłowości wynikały z omyłki podczas przygotowywania dokumentacji oraz braku wnikliwej kontroli dokumentacji przed wydaniem decyzji w sprawie, a także z niepoprawnej interpretacji przepisów. Skutkiem są nieprawidłowe daty udzielania pomocy w formie świadczeń pieniężnych we wskazanych sprawach. Osobą odpowiedzialną za prawidłowe funkcjonowanie GOPS jest kierownik jednostki.

Na podstawie zgromadzonej dokumentacji stwierdzono, że w dniach 1-3 lutego 2017 r. w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Malechowie przeprowadzono poprzednią kontrolę kompleksową, w wyniku której działalność kontrolowanej jednostki oceniono pozytywnie. Dnia 2 marca 2017 r. podpisano Wystąpienie pokontrolne, w którym odstąpiono od wydania zaleceń.

W związku z powyższym na podstawie art. 128 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej

zalecam:

1. jako zalecenie zwykłe w zakresie realizacji zadań gminy określonych w ustawie o pomocy społecznej:

prowadzenie i zapewnienie miejsc w mieszkaniach chronionych (a od 1 listopada 2023 r. - w mieszkaniach treningowych lub wspomaganych, zgodnie z nowelizacją ustawy o pomocy społecznej z dnia 28 lipca 2023 r.).

2. jako zalecenie znaczące w zakresie pomocy dla klienta:

przyznawanie i wypłacanie świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej za okres miesiąca kalendarzowego, począwszy od miesiąca, w którym został złożony wniosek wraz z wymaganą dokumentacją (zgodnie z art. 106 ust. 3 ustawy o pomocy społecznej) oraz skorygowanie wypłaconych błędnie świadczeń.

Zgodnie z art. 128 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej jednostka kontrolowana, w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych, może zgłosić do nich pisemne zastrzeżenia.

Proszę o przekazanie informacji o sposobie realizacji powyższych zaleceń w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia.

Właściwy podpis na oryginale

Do wiadomości:

Pan Radosław Nowakowski

Wójt Gminy Malechowo